

Sois belle et tais-toi, huisarts

Beste minister,

Het moet me van het hart. Was de demarche dit weekend om de apothekers te laten vaccineren een wraak voor de stoute huisarts die niet wou testen op dag één? Het lijkt er toch sterk op. U haalt aan dat dit is om de huisarts te ontlasten maar weet goed genoeg dat dit een zeer gevoelig thema is. Enkele dagen voordien kreeg u nog een gezamenlijke oproep van ASGB/KARTEL en AADM om hierover in dialoog te gaan. Deze uitgestoken hand werd volledig genegeerd.

Het ontlasten van de huisartsen ging over: "Laat de huisarts terug huisarts zijn in plaats van administratief personeel". Ook dit heeft u volledig genegeerd en een stuk uit het artsenpakket uitbesteed. We blijven achter met het papierwerk.

En nu zit u met een groot probleem... Omicron staat om de hoek en u vindt het nodig om op zo'n moment spelletjes te spelen. We weten niet hoe dit zal uitpakken, maar misschien niet zoals u verwacht. Ziet u, de artsen in het algemeen zijn een braaf en gedwee volkje. We kijken eerst naar onze patiënt en dan naar onszelf. We kunnen ook best tegen een stootje: akkoorden die niet of half worden uitgevoerd. Indexeringen die we niet krijgen. Ach, we hebben het zo druk in de praktijk dat het merendeel zich daar amper zorgen over maakt. Maar de situatie is ondertussen toch anders. Nog geen week geleden stonden alle artsenorganisaties naast elkaar: BVAS, ASGB/KARTEL en AADM. U bent nog niet zo lang bezig als minister, maar ik had dit nog nooit meegemaakt. Voor de allereerste keer struikelden we niet over wat onze verschillen waren, maar keken we naar wat ons samenbracht. Een crisis kan soms mooi zijn.

Laat mij u misschien even meenemen naar het begin van de crisis. In geen tijd hebben huisartsen zich georganiseerd om triageposten op te richten. In deze triagepost droegen ALLE huisartsen hun steentje bij. Vaak met beschermingsmateriaal dat we kregen vanuit de industrie, van mensen die nog FFP2 maskers hadden, vanuit de overheid kwam er immers geen beschermingsmateriaal. (Dit had eigenlijk de eerste waarschuwing moeten zijn dat we niet meetelden). Onze maskers waren namelijk weggegooid en niet vervangen. Maar gelukkig pakte het niet verkeerd uit. Integendeel, veel huisartsen voelden dat ze fundamenteel een bijdrage leverden in deze crisis. "Het is goed om nog eens echt arts te zijn" heb ik meer dan eens gehoord.

Dit had het momentum moeten zijn om de huisarts een fundamentele rol te laten spelen in deze crisis. Voor de zoveelste keer hadden ze bewezen dat ze op korte tijd enorme inspanning konden leveren, samen met de andere actoren in de eerste lijn. Want laat ons de verpleegkundigen zeker niet vergeten! De laatste keer dat we dit hadden gezien was met de fameuze "Mexicaanse Griep". In no-time waren alle mensen gevaccineerd. Weekenden werden opgeofferd maar in minder dan een maand was de hele klus geklaard (oh ja, kleine herinnering: toen moesten we het vaccin ook optrekken. Dit was natuurlijk verschrikkelijk moeilijk maar kijk, de domme huisarts kan tot aan een streepje optrekken!)

Helaas draaide het anders uit. De huisarts werd aan de kant geschoven en mocht het papierwerk doen. Vaccinatiecentra waren verboden terrein. We moesten smeken voor een vaccin voor onze minder mobiele patiënten.

Met andere woorden: de huisarts mocht één van zijn kerntaken niet uitvoeren: PREVENTIE. Preventie lijkt makkelijk maar is het niet. Het vraagt educatie van de patiënt, geduld en begrip. Waarom laat iemand zich niet vaccineren bijvoorbeeld. Met hand en tand hebben alle huisartsen argumenten tegen vaccinatie weerlegd en de voordelen toegelicht.

Denkt u dat u zo'n vaccinatiegraad zou halen enkel met briefjes te sturen? Neen, dit was een fundamentele bijdrage van de huisartsen. En nu beslist u over alle hoofden heen dat deze taak door de apotheker mag worden uitgevoerd, maar nog steeds niet door de huisarts??

En waarom zou een verpleegkundige wel mogen vaccineren en een apotheek niet? Omdat een verpleegkundige altijd de rechterhand is van de arts. Zonder hun hulp zouden we veel meer moeite hebben om patiënten correct te begeleiden. Ze zijn immers ook klinisch opgeleid en beschikken ook over een "niet plus" gevoel. Wanneer het slecht gaat met een patiënt hebben zij het als eerste gezien en contacteren ze de behandelende arts. Deze tandem is dan ook het perfecte wapen tegen Omicron. Maar u verkiest een ander wapen omwille van lobbywerk van de apothekeres (toegegeven: zeer goed lobbywerk). En nu kom ik terug aan het begin van mijn betoog: u zit nu met een groot probleem.

Deze beslissing verstoort immers de samenwerking op de eerste lijn. Artsen en apothekers kunnen goed overweg met elkaar. Maar de eerlijkheid gebied mij te zeggen: de klinische blik van de apothekers is niet zo goed (logisch ook: het is niet hun beroep). Hoe vaak ik niet heb gedacht: "Waarom werd deze siroop in godsnaam meegegeven? Waarom werd er weer aan antibioticazalf zomaar meegegeven? Hier had je beter geen cortisone opgesmeerd" ... Het zou me dan ook niet verbazen dat een patient met een vagale reactie na vaccinatie een spuit adrenaline ingepoten krijgt.

Maar toegegeven: de kans op echte problemen is klein. Echte reacties op het vaccin zijn immers zeldzaam. Dat weet ik ook wel. Maar zoals u kan lezen: het gaat niet over het spuitje alleen, het gaat over het opzijschuiven van een hele structuur die er al is. Huisartsen en verpleegkundigen kunnen dit heus wel aan, maar ze mogen niet... Want de huisarts: hij moet gestraft worden voor zijn ongehoorzaamheid.

Toch enkele kleine waarschuwingen:

Vertrouwen is een essentieel onderdeel van een goede samenwerking. U bent dit vertrouwen momenteel kwijt.

Respect is een ander belangrijk onderdeel om een beroepsgroep gemotiveerd te houden. Dat respect bent u zeer snel aan het verliezen.

Verantwoordelijkheid is iets waar artsen geen probleem mee hebben. Durf hen dit te geven en de bevolking zal er alleen maar beter van worden.

Beste minister, ik ga het hierbij laten. U heeft nu een keuze: snelle aanpak van Omicron door de huisartsen en verpleegkundigen in te schakelen zoals het moet. Een structuur die al meer dan eens zijn nut bewezen heeft. Of kiezen om te experimenteren en de hele eerste lijn te beschadigen. Ik laat de keuze aan u, want ik ben geen politicus. Schoenmaker blijf bij je leest, weet u wel.

Met vriendelijke groeten,

Dr. Arnout Van Den Kieboom
(Ex-huisarts die het beter wil voor alle huidige huisartsen.)
15 december 2021